

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT AQRAR UNİVERSİTETİ
Maliyyə və iqtisadi nəzəriyyə kafedrası

SİLLABUS

**“Xarici ölkələrin maliyyəsi və beynəlxalq maliyyə münasibətləri”
(5 kredit (AKTS))**

Müəllim haqqında məlumat

Müəllim: Məmmədova Aynur Rəhim qızı

Kafedra: Maliyyə və iqtisadi nəzəriyyə kafedrası, 1-ci mərtəbə, 125

İş nömrəsi:

Mob 055 906 06 99

İş saatları: 8 00 – 16 00

E-mail: m.arzu74@bk.ru

Müəllim əvvəlcədən tələbələrə elektron poçtla məlumat verəcək və ya iş vaxtının yenidən təyin edilməsi zərurəti yarandıqda bu barədə məlumat verəcəkdir.

Bu sillabus kursa aid olan bütün praktiki aspektləri, tələbləri və müddətləri əhatə edən əsas sənəddir. Sənəd tələbələr tərəfindən alındıqdan dərhal sonra hərtərəfli oxumalı və semestr ərzində bu sənədin tələblərinə əməl edilməlidir.

Tələbələr WhatsApp qrupu və ya tələbələrin e-poçt qrupu vasitəsilə müəllimlə əlaqə qura bilərlər. Bu e-poçt ünvanı, elektron məlumatların ötürülməsi üçün tələb olunur, burada tələbələr müəllim tərəfindən təqdim oluna fənləəlaqəli informasiyalarla tanış ola bilərlər.

Koronavirus pandemiyası səbəbindən bütün dərslər praktik olaraq onlayn Microsoft Teams platforması vasitəsi ilə keçiriləcəkdir.

Kurs cədvəli

Bazar ertəsi hər həftə 08:30- 09:50 (Mühazirə)

Cümə axşamı hər həftə 08:30- 09:50 (Seminar)

Cümə hər həftə 10:10- 11:30 (Seminar)

Fənnin təsviri

Ölkədə bazar iqtisadi münasibətlərinin təşəkkül tapması və inkişafı, xarici istehsalçılarla qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi dünya iqtisadiyyatının və ayrı-ayrı ölkələrin iqtisadiyyatının inkişaf meyillərinin öyrənilməsi zərurətini artırır.

Mövcud dünya təsərrüfatı məlum olduğu kimi bir neçə yüz il bundan əvvəl meydana gəlmiş beynəlxalq əmək bölgüsü və kooperasiya nəticəsində formalaşmışdır. Hazırda heç bir ölkə beynəlxalq ticarətdə, kapital və işçi qüvvəsinin beynəlxalq hərəkətində iştirak etmədən, o cümlədən xarici ölkələrin valyuta, pul-kredit sistemindən yararlanmadan səmərəli inkişaf edə bilməz. Ona görə də dünya təsərrüfatında yeni meydana gələn beynəlxalq iqtisadi əlaqələr və münasibətlərin, eləcə də valyuta, pul və kredit münasibətlərinin inkişaf qanunauyğunluqları və meyillərinin təhlilinə daha çox diqqət yönəldilir.

Valyuta münasibətlərinin beynəlxalq əmək bölgüsünün dərinləşməsi ilə əlaqədar inkişafı, dünya təsərrüfatının beynəlxalq valyuta sistemində münasibətdə tələbləri, valyuta münasibətində qızılın rolu, valyuta məzənnəsi və ona təsir edən amillər ən aktual və vacib məsələlərdən biridir.

Beynəlxalq valyuta-kredit münasibətləri və xarici ölkələrin pul-kredit sistemi özündə mürəkkəb iqtisadi münasibətləri əks etdirir. Dünya təsərrüfatında baş verən proseslər bilavasitə olaraq ayrı-ayrı ölkələrin pul sistemini, pul tədaviyəsində baş verən dəyişiklikləri, qızıl standartının tətbiqi və ləğv edilməsini, kredit sistemini, kredit sisteminin quruluşunu əks etdirir, onların iqtisadi maraqlarını ifadə edir. Bu baxımdan dünya iqtisadiyyatının inkişaf meyillərinin və qanunauyğunluqlarının öyrənilməsi ali təhsil sistemində çox önəmlidir.

Planlaşdırılan təlim nəticələri

Fənn tədrisinin sonunda tələbələr aşağıdakıları mənimsəməlidir:

- iqtisadiyyata baxışların təkamülü. Buna görə də fənnin hər bir mövzusu, bir qayda olaraq, həmin problem üzrə iqtisadi fikrin işıqlandırılmasından başlayır;
- iqtisadi nəzəriyyənin əsas metodoloji müddəalarını dərk etmədən müasir aləmi başa düşmək mümkün deyil;
- yaranışdan obyektiv olaraq insana verilmiş fiziki aləmdən (təbiətdən) fərqli olaraq insanla bağlı iqtisadi sistemlərin təhlilinə. İnsan bu sistemin mərkəzi, nüvəsi olur. İqtisadiyyat insansız, onun tələbatları və maraqları nəzərə alınmadan mövcud ola bilməz. Lakin ayrı-ayrı iqtisadi sistemlərdə insan davranışının öz spesifikasiyası var;
- beynəlxalq tələblərə müvafiq olaraq iqtisadi nəzəriyyə kursuna mütləq bütün bölmələrin («modulların») salınmasına;
- yaranmış iqtisadi vəziyyəti düzgün qiymətləndirmək məqsədilə dünya təcrübəsindən, ələlxüsus, həmin problemin müxtəlif ölkələrdə vəziyyətinə.

Fənn üçün 60 saat (5 kredit) verilir. Fənn 15 həftəlik bir semestr ərzində tədris olunmaq üçün hazırlanmışdır. Hər həftədə 2 saat müəhazirə və hər həftə 2 saatlıq seminar var.

Fənnin tematik təqvimini

S.s	Mövzular	Müh.	Sem.
1	Beynəlxalq valyuta-kredit münasibətləri və xarici ölkələrin pul-kredit sisteminin predmeti	2	2
2	Beynəlxalq valyuta sistemi	2	2
3	Beynəlxalq valyuta münasibətlərinin tənzimlənməsi və valyuta siyasəti	2	2
4	Beynəlxalq hesablaşmalar	2	2
5	Beynəlxalq kredit münasibətləri	2	2
6	Dünya valyuta, kredit və maliyyə bazarları	2	2

7	Beynəlxalq, regional valyuta və kredit maliyyə təşkilatları.	2	2
8	Amerika Birləşmiş Ştatlarının maliyyə, pul-kredit sistemləri	2	2
9	Yaponiyanın maliyyə, pul-kredit sistemləri	2	2
10	Kanadanın maliyyə, pul - kredit sistemləri	2	2
11	Almaniyanın maliyyə, pul-kredit sistemləri	2	2
12	Fransanın maliyyə, pul - kredit sistemləri.	2	2
13	Böyük Britaniyanın maliyyə, pul - kredit sistemləri	2	2
14	Böyük Britaniyanın maliyyə, pul - kredit sistemləri.	2	2
15	İtaliyanın maliyyə, pul - kredit sistemləri.	2	2
	Cəmi :	30	30

Mühazirənin quruluşu

Mühazirə müddəti 60 dəqiqə onlayn olaraq planlaşdırılır. Mühazirə zamanı mövzu ilə bağlı qeydlər etmək tələbələrin məsuliyyətidir. Mühazirənin elektron versiyası müəllim və ya universitetin veb saytından əldə edilə bilər.

Mühazirə zamanı slayd materiallardan tez-tez istifadə ediləcəkdir. Eyni zamanda, çətin mövzu Microsoft Teams vasitəsilə hərtərəfli müzakirə ediləcək, aydınlaşdırılacaq və izah ediləcək. Mühazirə zamanı tələbələr mühazirəçidən qeyri-müəyyən olan materialı təkrarlamasını və ya aydınlaşdırmasını tələb edə bilərlər. Hər bir mövzu üzrə ədəbiyyatın müvafiq siyahısı tədris proqramının son hissəsində verilmişdir. Bundan əlavə, tələbələrin internet resurslarından istifadə etmələri məsləhətdir.

Mövzuya ayrılan saatların 25% -dən çoxunda iştirak etməyən tələbələr imtahana buraxılmırlar (Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 24 dekabr 2013-cü il tarixli, 348 nömrəli qərarı).

Seminar

Seminar mövzuları və istifadə olunan ədəbiyyat siyahısı əvvəlcədən tələbələrə təqdim ediləcəkdir. Hər seminar üçün iki saat vaxt verilir. Seminarın əvvəlində tələbələrin nəzəri bilikləri təsdiqlənəcəkdir. Hər bir tələbə verilən suallara cavab verməli və mövzunu və onun əsas məntiqini başa düşdüyünü nümayiş etdirməlidir. Cavablar əzbərlənsə və səthi olarsa, tələbənin fənni mənimsəmədiyi hesab olunur.

Hər tələbədən mövzu ilə əlaqəli bir təqdimat hazırlamaq tələb olunur. 10-15 dəqiqəlik təqdimatlar əvvəlcədən hazırlanmalıdır. 10-15 slayddan ibarət ola bilər. Təqdimatın

sonunda nəticələri ümumiləşdirmək lazımdır. Təqdimatdan sonra mövzu bütün auditoriya tərəfindən müzakirə olunur. Tələbələrə əhatə olunan mövzu ilə bağlı test sualları da təqdim olunur. Tələbələr hər dərsdə sual cavabda aktiv iştirak etməli, mövzunu sərbəst, aydın, ardıcıl danışmağı bacarmalıdır.

Tələbələr üçün tövsiyələr: Tələbələr auditoriyada fəal iştirak etməyə, sual verməkdən, fikirlərini bildirməkdən və səhv etməkdən çəkinməməlidirlər.

Sərbəst işlər

Fərdi tapşırıqlar müəllim tərəfindən təyin olunmuş vaxtda təqdim edilməlidir. Fərdi tapşırıqlar iki səhifədən az olmamalıdır. Fərdi tapşırıqlar tələbənin fəsli tam başa düşdüyü zaman qəbul edilir. Əks təqdirdə, tapşırıq qəbul edilmir və ümumi baldan çıxılır. Fərdi tapşırıqların gec təqdim edilməsi qəbul edilmir və qiymətləndirilmir. Bununla birlikdə, növbəti ayın balları hesablanarkən, yuxarıdakı şərtlər daxilində fərdi tapşırıqlar yenidən təqdim edilə bilər.

Bundan əlavə olaraq, ədəbiyyat icmal, qrup və ya fərdi şəkildə təqdimatlar, sorğu və müəllimin müəyyənləşdirdiyi digər formada aparıla bilər.

İmtahan

İmtahan beş sualdan ibarət olacaqdır. Təqdim olunan bal dəyişdirilə bilməz (mexaniki və ya mövzunun hesablanmasında səhvlər istisna olmaqla). Verilən imtahan balı ilə razılaşmırsınızsa, bu məqsədlə Universitet tərəfindən yaradılan Apelyasiya komissiyası şikayət edə bilərsiniz. Apelyasiya komissiyası şikayətinizi əsaslı hesab edərsə, sizə yenidən imtahan vermək imkanı verilə bilər.

Qiymətləndirmə

Kurs qiymətləri aşağıdakı cədvəldə qeyd edildiyi kimi dərsə davamiyyət, fərdi tapşırıqlar, seminar balları və buraxılış imtahanı balları ilə müəyyən ediləcək:

Fəaliyyət növü	Maksimum qiymətləndirmə	Yekun qiymətləndirmənin %-i
Dərsə davamiyyət	10 bal	10%
Fərdi tapşırıqlar (10 mövzu)	Hər sərbəst işə 1 bal	10%
Seminar nəticələri	30 bal	30%
İmtahan imtahan nəticəsi	50 bal	50%
Yekun kurs balı	100 bal	100%

Tövsiyə olunan ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsi Bakı, Qanun 2005.
2. “Valyuta tənzimi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu 21 oktyabr 1994-cü il, № 910 , Bakı şəhəri.
3. E. Kərimov, B.Osmanov. İqtisadi nəzəriyyə. Bakı, “Vətən” nəşriyyatı-2010
4. M.M.Sadıqov, E.Ə.Balayeva, Ş.Ü.Həmşiyeva. Beynəlxalq valyuta –kredit münasibətləri və xarici ölkələrin pul-kredit sistemi. Bakı-2003

5. Məmmədov Z. Beynəlxalq valyuta –kredit münasibətləri və xarici ölkələrin pul-kredit sistemi. Bakı-2001
6. R. Əsgərova. Pul, kredit, banklar. Bakı – 2007
7. N. Qreqori Mənküv. Ekonomiksin əsasları. Bakı – 2004.
8. Z. Məmmədov. Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi əlaqələri. “Kooperasiya” nəşriyyatı Bakı – 2004.
9. Z. Məmmədov. Pul- kredit, banklar. Bakı - 2008
10. Zeynalov V. Beynəlxalq maliyyə, Bakı-2010
11. Kərimov C. Orucov A., İsrailov H. Dünya iqtisadiyyatı, dərslik. Bakı: «Nurlan nəşriyyatı», 2007.
12. Ломакин В.К. Мировая экономика. М.: ЮНИТИ, 2007.
13. Мировая экономика (под ред. Булатова). М.: Экономистъ, 2007.
14. Walther T. Dünya Ekonomisi. Alfa, İstanbul, 2002.
15. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: учебник // под ред. Л.Н.Красавиной. М.: Финансы и статистика, 2001.

Əlavə resurslar

1. <https://president.az/articles/50474>
2. Strateji yol xəritəsi
3. <http://www.economy.gov.az/>
4. <http://agro.gov.az/>
5. <https://www.usda.gov/>
6. <https://bigfuture.collegeboard.org>
7. <https://www.britannica.com/topic/farm-management>
8. <https://www.sciencedirect.com/topics/>
9. www.fao.org